

SPIS TREŚCI

WSTĘP	11
-------------	----

ROZDZIAŁ I

POLITYKA EKONOMICZNA UNII EUROPEJSKIEJ NA RZECZ ZAPEWNIENIA KONKURENCYJNEGO

I SPÓJNEGO TERYTORIUM	21
-----------------------------	----

1.1. Polityka ekonomiczna w koncepcjach teoretycznych europejskiej integracji gospodarczej i jej wymiar terytorialny	21
1.2. Rozwiązania przyjęte w Unii Europejskiej w zakresie zarządzania gospodarką	31
1.3. Zróżnicowane wymiary spójności w polityce Unii Europejskiej	41
1.3.1. Równość, solidarność i sprawiedliwość w koncepcjach międzynarodowej integracji	42
1.3.2. Nierówności ekonomiczne i społeczne	49
1.3.3. Wokół koncepcji spójności w Unii Europejskiej	51
1.3.4. Spójność ekonomiczno-społeczna i jej podstawowe wyznaczniki	57
1.3.5. Spójność terytorialna a wyzwania dla polityki ekonomicznej	62
1.4. Konkurencyjność i spójność w dokumentach i programach Unii Europejskiej – cele narodowe a cele regionalne	67
1.5. Współczesne koncepcje regionu w europejskiej przestrzeni a implikacje dla realizowanej polityki spójności	74
1.6. Międzynarodowa konkurencyjność regionów jako cel strategiczny realizowanej polityki ekonomicznej w warunkach globalizacji	83
1.6.1. Konkurencyjność regionów jako cel polityki ekonomicznej	84
1.6.2. Konkurencyjność regionów – korzystna dla wszystkich czy też gra o sumie zero?	91

1.6.3. Konkurencyjność regionalna w ujęciu systemowym	93
1.7. Konkurencyjność regionów a spójność w kontekście realizacji polityki regionalnej Unii Europejskiej	99
1.8. Spójność i konkurencyjność regionów w polityce regionalnej Unii Europejskiej w świetle nowych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych	108
1.8.1. Polityka regionalna a ekonomiczna Unii Europejskiej	108
1.8.2. Globalizacja i jej implikacje dla konkurencyjności regionów i spójności Unii Europejskiej	116
1.8.3. Integracja gospodarcza i jej skutki dla europejskich regionów	128
1.9. Europejska polityka spójności jako polityka rozwoju	133

ROZDZIAŁ II

MODEL GOSPODARKI UNII EUROPEJSKIEJ W KONTEKŚCIE REGIONALNYM – ASPEKTY TEORETYCZNE	142
2.1. System gospodarczy, model gospodarki Unii Europejskiej a mechanizm integracji	142
2.2. Spójność jako podstawowa właściwość regionalnego systemu gospodarczego i jej wymiary	150
2.3. Sprawność systemu gospodarczego	160
2.4. Model gospodarki Unii Europejskiej w ujęciu regionalnym	162
2.5. Europejski model społeczno-gospodarczy i jego podstawowe wyznaczniki	168
2.6. Nowa geografia ekonomiczna a implikacje dla kierunków polityki regionalnej	174
2.7. Cele i kierunki regionalnej polityki gospodarczej	180
2.8. Wsparcie finansowe konkurencyjności i spójności	188
2.9. Polityka gospodarcza Unii Europejskiej w świetle analizy scenariuszy rozwoju – dylematy wyboru	193
2.10. Gospodarka Unii Europejskiej w świetle Strategii Europa 2020 – budowanie konkurencyjnego i spójnego ugrupowania	201

ROZDZIAŁ III

ANALIZA SPÓJNOŚCI EKONOMICZNO-SPOŁECZNEJ I KONKURENCYJNOŚCI GOSPODAREK REGIONALNYCH KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ – PROPOZYCJE POMIARU, IDENTYFIKACJA WZAJEMNYCH ZALEŻNOŚCI I DOKONUJĄCYCH SIĘ PRZEMIAN 215

3.1. Potencjalne zmienne przyjęte do opisu spójności ekonomiczno-społecznej	216
3.2. Opis zmiennych przyjętych do scharakteryzowania spójności społecznej	218
3.3. Opis zmiennych przyjętych do scharakteryzowania spójności ekonomicznej	226
3.3.1. Wielkość PKB na mieszkańca.....	226
3.3.2. Dochód gospodarstw domowych	231
3.3.3. Aktywność zawodowa ludności	235
3.3.4. Stopa bezrobocia	236
3.4. Kreatywność i potencjał innowacyjny jako determinanty konkurencyjności regionów	239
3.5. Identyfikacja i koncepcja pomiaru spójności ekonomiczno-społecznej europejskich regionów	242
3.6. Konkurencyjność europejskich regionów – klastry czy „wyspy” regionów konkurencyjnych?	256
3.7. Hierarchizacja skupień regionów państw Unii Europejskiej z punktu widzenia ich spójności i konkurencyjności	266
3.8. Spójność a konkurencyjność europejskich regionów – zgodność czy sprzeczność?	268
3.9. Identyfikacja zależności występujących w przestrzeni europejskiej w świetle wyników analizy przestrzennej	278
3.10. Wnioski dla polityki spójności.....	290
3.11. Zestawienia regionów w skupieniach otrzymanych metodą <i>k</i> -średnich....	292

ROZDZIAŁ IV

WKŁAD POLITYKI SPÓJNOŚCI W REALIZACJĘ MODELU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO UNII EUROPEJSKIEJ

– PRÓBA OCENY	300
4.1. Skuteczność polityki spójności Unii Europejskiej we wspieraniu konkurencyjności regionów a sprawność systemu gospodarczego – koncepcja i próba pomiaru	300
4.2. Warunki tworzenia międzynarodowej konkurencyjności regionów w Unii Europejskiej.....	309
4.2.1. Europejska polityka spójności w krajach członkowskich a regionalne polityki krajowe – ramy instytucjonalne i programowe w warunkach europeizacji	310
4.2.2. Polityka spójności a wydatki na rozwój w krajach i w regionach państw członkowskich.....	323
4.2.3. Znaczenie szczebla subnarodowego w finansowaniu przedsięwzięć rozwojowych w Unii Europejskiej w kontekście kryzysu gospodarczego	330
4.3. Poziom mezo – tradycyjne a nowoczesne kierunki wsparcia konkurencyjności regionów w ramach polityki spójności	336
4.3.1. Promowanie rozwoju infrastruktury podstawowej w europejskich regionach – spójność czy konkurencyjność?	336
4.3.2. Wspieranie innowacyjności w regionach w kontekście realizacji Europejskiego Systemu Innowacji	340
4.3.2.1. Tworzenie inteligentnej specjalizacji regionów	340
4.3.3.2. Regionalne systemy innowacji a Europejski System Innowacji.....	350
4.3.3. Konkurencja, kooperacja czy współpraca regionów? Regiony w układzie transnarodowych powiązań sieciowych w Unii Europejskiej	354
4.4. Polityka spójności Unii Europejskiej w latach 2014-2020 – propozycje w zakresie przyszłego kształtu i źródeł finansowania	367
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	373
BIBLIOGRAFIA	381

WYKAZ SKRÓTÓW	443
SPIS RYSUNKÓW	445
SPIS TABEL	448
ANEKS 1.....	453
ANEKS 2.....	459
Economic and social cohesion and competitiveness of regions in the EU economic policy (Summary).....	475